בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תק"ח

פרשת
ויקרא
תשפ"ו

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314

חסדי ה' יתברך, אנחנו אוחזים ב**שבת-קודש פרשת ויקרא**, עכשיו **ראש-חודש ניסן** - 'ראש-השנה למלכים' (כלשון המשנה בתחילת מסכת ר"ה), והוא **יום-הולדת רבינו הקדוש**, ולפי דברי רבי יהושע שבניסן נברא העולם זה ממש **ראש-השנה**. וכמו שיש בימי תשרי את ראש-השנה, וכולם נוסעים לרבינו, כפי שביקש אותנו - להיות אצלו באומן על ראש-השנה, בעצם ראש-חודש ניסן זה ג"כ ענין של ראש-השנה.

שזה מה שאומרת המשנה שראש-חודש ניסן הוא '**ראש-השנה למלכים**', כי חכמינו הקדושים אומרים (שבת סז.): '**כל ישראל בני מלכים הם**'; ומה שבימי תשרי אנחנו חוזרים ומזכירים "המלך" ['המלך הקדוש', 'המלך המשפט' וכו'], עתה בראש-חודש ניסן זה מתעורר מחדש, שהם ימים מסוגלים מאד לחזור בתשובה.

רבינו הקדוש אומר (ליקו"מ ח"א סי' מט), שימי ניסן הם ימי תשובה בדיוק כמו ימי תשרי; והסבירו צדיקים (וזה מובן גם מדברי רבינו שם), שיש מעלה-יתירה בתשובה של ימי ניסן, כי בימי תשרי זו '**תשובה מיראה**' - מאימת הדין והמשפט, כי אז "כל באי עולם עוברים לפניך כבני מרון", ויש דין ומשפט לכולם, ובוודאי אז כולם מתעוררים בתשובה, כדי שיהיה משפט לטובה - שיהיה שנה טובה ומתוקה, שנת חיים ושלום, אבל ההתעוררות הראשונה זה בגלל יראה - שאדם מפחד שלא יהיה איזה דבר שלילי ח"ו.

אבל חודש ניסן זה ענין של '**תשובה מאהבה**'; החודש הזה הוא הזמן שהקב"ה הוציאנו ממצרים ופדאנו מבית עבדים,

ועשה איתנו ניסים ונפלאות, שידד את כל המערכות והיכה את מצרים בעשר מכות, ובחמישים מכות על הים - כפי חשבונות שלושת הַתַּנָּאִים שמזכירים בהגדה־של־פסח: ר' יוסי הגלילי, רבי אליעזר ורבי עקיבא[א]; ר' יוסי הגלילי אמר שבמצרים לקו עשר מכות, ועל הים היה חמישים [עשר כפול חמש], ור' אליעזר מוסיף שכל עשרת המכות במצרים היו כלולת מארבע, וממילא היו ארבעים מכות, ועל הים היה כפול חמש - מאתיים. ושיטת ר' עקיבא שבמצרים לקו חמישים מכות, וממילא על הים לקו מאתיים וחמישים.

ולכאורה יש בזה שאלה פשוטה: הרי **'מה דהווה - הווה'** [מה שהיה - היה], וא"כ למה צריכים מחלוקת **"כמה מכות היו למצרים"**? אך העניין הוא, כי כל המחלוקת היא לא רק על מה שהיה, אלא גם על לעתיד לבוא, שיתקיים בנו (מיכה ז, טו): "כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת" - כל הדברים שהיו בימים ההם, זה יתחדש עוד הפעם בזמנינו היום! שכל הגויים ושונאי ישראל וכל האויבים יקבלו את כל המכות האלו! ועל־כן בוודאי מחפשים עוד ועוד מכות... **אדרבה! לא רק עשר מכות, אלא ארבעים, חמישים, ועל הים - מאתיים וחמישים! כמה שיותר!**

וכמו שמסיימים ואומרים אחר אמירת המכות: **'אֵלּוּ עֶשֶׂר מַכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם[ב], וְאֵלּוּ הֵן'**; ולכאורה יפלא, מדוע אחר שאומרים "אלו עשר מכות" חוזרים ואומרים שוב **'וְאֵלּוּ הֵן'**? התשובה היא פשוטה: **עכשיו אנחנו מצביעים ואומרים "וְאֵלּוּ הֵן" - עכשיו הן ילכו על כל הגויים ימח שמם וזכרם - "הם" יקבלו את כל המכות האלו!**

ולכן, בימים קדושים אלו, שאנחנו עושים **'תשובה מאהבה'** - הקב"ה הוציא אותנו ממצרים בניסים ונפלאות, והוציא אותנו מכור "מִכּוּר הַבַּרְזֶל מִמִּצְרָיִם לִהְיוֹת לוֹ לְעַם נַחֲלָה" ובחר לנו להיות "סְגֻלָּה מִכָּל הָעַמִּים" - זה זמן שמעורר מאד מאד את האהבה של עם־ישראל להקב"ה, והאהבה של הקב"ה לעם־ישראל, וכמו שכתוב בשיר־השירים (ו, ג): **"אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי"**.

א. ועל המחלוקת הזאת מיוסדת האיגרת הקדושה שחיבר **ר' שמשון מאסטראפליא הי"ד, זכותו יגן עלינו**, ששם הוא מגלה איך מרומז בשמו של כל תנא את ענין המכות וכו', ויש מנהג קדוש בערב־פסח לומר את האיגרת הזאת, והוא כותב שמי שיגיד את האיגרת הקדושה הזאת בפרט בערב־פסח - הוא מבטיח הבטחות נוראות: **'מֻבְטָח לוֹ שֶׁיִּנָּצֵל בְּאוֹתָהּ שָׁנָה מִכָּל מַכְשׁוֹל וּמִמִּיתָה מְשֻׁנָּה, וְשׁוּם אָדָם לֹא יִמְשֹׁל בּוֹ, וְכָל אוֹיְבָיו יִפְּלוּ תַּחְתָּיו, וְהוּא עַל בָּמוֹתֵימוֹ יִדְרֹךְ, וּבְכָל אֲשֶׁר יִפְנֶה יַצְלִיחַ, וּבְכָל עֲסָקָיו יַרְוִיחַ, עַד בִּיאַת הַגּוֹאֵל אָמֵן סֶלָה!'**

הוא היה צדיק גדול ומקובל אלקי, ונהרג בידי הקוזקים ימ"ש. הוא כתב ספר 'דן ידין', ופעם אמר רבי נתן שהחידושים של ר' שמשון מאסטראפליא **'בוקעים לו את המוח'** - דברים נוראים!

ב. באיגרת הנ"ל של ר' שמשון זי"ע, הוא מביא שם רמזים נוראים **על כל מילה** - "אלו", "עשר", "מכות". הוא מראה איך כל מילה מלאה שמות וענינים נפלאים!

ואכן, כל 'שיר־השירים' בנוי ומיוסד על יציאת מצרים, ולכן נוהגים לקרוא שיר־השירים בפסח - הן בשבת־חול־המועד פסח[ג], והן אחר עריכת ה'סדר' בליל פסח - יש מנהג קדוש לומר שיר־השירים (כמודפס בכל ההגדות), ולמה? כי כל הפסוקים של שיר־השירים עוסקים בעניין יציאת מצרים (כמבואר ביותר במדרש־שיר־השירים) - **"כִּי הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ: הַנְּצָנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ: לְסֵכְתִּי בְּרִכְבֵי פַרְעֹה דִּמִּיתִיךְ רַעְיָתִי"** - כל מגילת שיר־השירים מדברת מעניין יציאת מצרים, ועל־כן **"דָּבָר בְּעִתּוֹ מַה טּוֹב"** (משלי טו, כג) לקרוא שיר־השירים הן בליל פסח אחר ה'סדר', והן בשבת־חול־המועד פסח בציבור.

שיר־השירים הוא שיר של חשק ואהבה המגלה כמה הקב"ה אוהב את עם־ישראל, כי כל שיר־השירים בנוי על שיר בין אהוב ואהובה שהם משתוקקים ומתגעגעים אחד לשני, שכל זה סובב והולך על נשמות ישראל הקשורים להקב"ה, וכמו שמתחילין שם: **"שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה" - 'למלך שהשלום שלו'**, הוא הקב"ה.

הכלל, בחודש ניסן ובחג הפסח מתגלה כמה הקב"ה אוהב אותנו, וכמה אנחנו אוהבים את הקב"ה; ואת זה רואים במסירות נפשם של נשמות ישראל לסדר את כל ענייני החג - זו לא עבודה כ"כ קלה להכין את הפסח... ובפרט נשות ישראל - העבודות הקשות שמכניסות בניקיון הבית מכל החמץ, ולהכין את כל ענייני אחד, ולכל אחד יש מסירות נפש, וכן בעניין של כסף - זה עולה הרבה... מצות, יין, וכן כל הדברים שצריכים לקנות לכבוד החג - ביגוד, וכל הדברים בשביל הילדים - כל הדברים שנוהגים לכבד בהם את ה'רגל' והיום־טוב בכל מיני דרכים שאפשר, הכל בא מרוב אהבה - עם־ישראל עושים את זה מאהבה, **אדרבה! זו השמחה שלנו!**

והנה אומרים חכמינו הקדושים (יומא פו.), שכשאדם עושה **'תשובה מאהבה'** - עוונותיו מתהפכים לזכויות; לא סתם שמוחלים לו על שעשה דבר לא טוב, אלא הדבר שעשה 'לא־טוב' - החטא והעוון שעשה - זה מתהפך עכשיו ל'טוב', זה נעשה "זכות"! אתה מקבל עכשיו עוד יותר זכויות! אדם אומר: 'הלוואי שימחלו לי בכלל... אני ממש מבקש מחילה - תמחלו לי'... **לא רק שמוחלים לך, גם תקבל זכות!**

נבין זאת עפ"י משל גשמי: אדם עבר על החוק ונקרא לבוא לבית־המשפט,

---

ג. אכן, המנהג הזה לא התקבל כ"כ אצל אחבנ"י הספרדים, אבל אצל כל האשכנזים נוהגים כך, ורובם נוהגים לקרוא זאת מתוך תנ"ך רגיל המודפס בספר, אבל יש המדקדקים לקרוא זאת מתוך מגילה כשרה (כמו שקורין מגילת־אסתר בפורים), ומברכים "על מקרא מגילה" (וכן מנהג הגר"א, ועוד).
פעם התפללתי בבית־כנסת שהיו נוהגים עפ"י הגר"א, והיתה להם מגילה כשרה, וקראו שיר־השירים עם ברכת "על מקרא מגילה".

ואפילו על דבר קטן - קיבל דו"ח על נהיגה לא טובה, הזמינוהו לבית־משפט, והוא מוכרח להגיע. כל הזמן הוא בלחץ, והוא רק מבקש מהקב"ה שיפטרו אותו מזה ויצא מכל העניין וכו' - זה 'החלום הכי רחוק' שלו, כי הוא יודע בעצם שהוא אשם... לא סתם תפסו אותו... ולכן הוא מתחנן שיהיה סייעתא דשמיא ואולי ירחמו עליו...

והנה ממתינים כולם שהשופט יקריא את 'פסק־הדין' - הן דבר קטן כמו קנס וכדו', והן דבר חמור כמו להגיע לבית־כלא ה"י - ופתאום השופט מכריז את פסק־הדין: **'שמענו את הצדדים, ואתה מקבל עכשיו פרס של 1,000 שקל!'...**

הוא חושב אולי הוא נמצא בכלל בתוך חלום... 'מה?! נותנים לי פרס?!'... הוא תמה מאד...

ואכן, בפני בית־דין של בשר ודם - זה לא דבר שיגרתי... מספיק שייפטרו אותך מן המשפט, אבל לא שתקבל על זה פרס... **אבל בבית־דין של מעלה - אצל הקב"ה, כשאדם הוא מתחרט על מעשיו מרוב בושה ואהבה להקב"ה: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תְּמְחֹל לִי! לֹא יָדַעְתִּי וְלֹא הֵבַנְתִּי, וְהָיָה הִתְגַּבְּרוּת הַיֵּצֶר, וְעָשִׂיתִי מַה שֶּׁעָשִׂיתִי, אֲבָל אֲנִי כָּל כָּךְ אוֹהֵב אוֹתָךְ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תְּמְחֹל לִי!' - האהבה הזו מהפכת את כל הדבר השלילי לזכות!**

ויש בזה ענין שיכולים להבינו: מה גרם לו את כל החרטה וכל הבושה וכל המחשבות שיש לו עתה? הרי רואים שאדם הולך בשרירות לבו, ואכן הוא מנסה לעשות טוב, אבל עפ"י רוב זה לא כך... **והנה כאן שבאמת היה לו איזה כישלון, אבל עכשיו הוא מתחיל להתחרט ולבקש מחילה - מה גרם לו את כל החרטה? דווקא החטא שהוא עבר! אם הוא לא היה עובר את זה - הוא היה סתם אדם שהולך ככה בחיים שלו, ועובר את החיים באופן 'בינוני' כמו שאומרים, והכל בסדר פחות־או־יותר... אבל כאן, דייקא בגלל שהיה לו איזה כישלון, ואפילו אם היה זה משהו חמור רח"ל, אבל הוא באמת עכשיו חוזר בתשובה ומתחרט, זה נהפך לו לזכות!**

זכינו אתמול להיות אצל **רבי אבהו** בקיסריה, זה דבר נדיר להיות שם, והוא ממש מקום נורא - על־הים. הוא היה מגדולי האמוראים, ובש"ס ישנם מאמרים רבים בשמו - **רבי אבהו**, ודיברנו על קברו, שהשם שלו **רבי 'אבהו'** זה ענין של **אבהות** שהקב"ה מראה לנו, וכמ"ש (תהלים קג, יג) "כְּרַחֵם **אָב** עַל בָּנִים"; הרחמנות והאהבה שיש לרב על בנו - אין אהבה יותר גדולה מזה! והוא בעל המאמר בגמרא (ברכות לד:): **'בְּמָקוֹם שֶׁבַּעֲלֵי־תְּשׁוּבָה עוֹמְדִין - שָׁם אֵין צַדִּיקִים גְּמוּרִים יָכוֹל לַעֲמֹד'**; כי זה אותו ענין הנ"ל, למה? כי "צדיקים גמורים" אמנם הוא צדיק גמור, ויש לו את הזכויות שלו והמצוות ומעשים טובים שעשה, אבל הבעל־תשובה שחוזר עכשיו בתשובה אמיתית - 'תשובה מאהבה', והוא כ"כ מתחרט ומתבייש ומבקש מהקב"ה

סליחה ומחילה, והוא אומר להקב"ה: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי כָּל כָּךְ אוֹהֵב אוֹתְךָ, לֹא יָדַעְתִּי בְּכָלָל אֵיךְ הִגַּעְתִּי לְדָבָר כָּזֶה'** - לא שהוא מזלזל במה שעשה, אלא הוא אומר: **'אֲנִי מַתְחִיל חַיִּים חֲדָשִׁים!'** אז מה השופט - שהוא, כביכול, הקב"ה - פוסק בשבילו? **'כָּךְ אַתָּה עוֹשֶׂה? כָּל הָעֲוונוֹת שֶׁלְּךָ מִתְהַפְּכִים עַכְשָׁו לִזְכֻיּוֹת!'** וממילא הוא זוכה להגיע לכזה מקום שצדיק גמור לא יכול להגיע אליו, כי ה'צדיק גמור' לא עשה דברים כאלו - הוא לא ירד כ"כ בעומק הירידות -וממילא הוא לא יגיע אל הָעֲלִיָּה הגדולה הזאת...

וזה כל הענין של **חודש ניסן**, שהשם **'ניסן'** ג"כ מרמז על ענין של **'ניסים ונפלאות'** שהקב"ה עושה עם עם־ישראל - שהוציאם ממצרים, ונתן כל המכות האלו לכל שונאי ישראל - כל המצרים וכל מי שהיה לו קשר איתם קיבלו את המכות האלו, ולעם־ישראל היו ניסים ונפלאות!

ובאותו זמן יש לחודש ניסן שֵׁם נוסף, ומוזכר ג"כ בדברי רבינו בתורה מ"ט הנ"ל: חודש ניסן נקרא **"חֹדֶשׁ הָאָבִיב"**, וכמ"ש (שמות יג, ד) **"הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב"**, ועל זה אומרים על חכמינו הקדושים: איזה חסד נפלא הקב"ה עשה איתנו שהוציא אותנו **"בחודש האביב"** - שאז יש 'מזג־אוויר' הכי יפה! אז מתקיים "כִּי הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ: הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ" - יש מזג־אוויר הכי יפה בזמן האביב!

ואומר רבינו: **'אָבִיב'** נוטריקון **אָב י"ב** - שהוא **האב** לכל **י"ב** חודשי השנה, וכמ"ש (שם יב, ב) "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים **רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה**"; ומובא מצדיקים דבר נורא שצריכים לדעת אותו בפרט עתה בראש־חודש ניסן: חודש ה**'אביב'** שהוא **'אב'** לכל **'י"ב'** חודשי השנה הכוונה שעכשיו, מהיום הראשון של חודש ניסן, מתחיל **כלליות י"ב חודשי השנה**! כלומר: מלבד שהוא **הראשון** לכל **י"ב** חודשי השנה, **כלול בתוכו** ג"כ כל י"ב החדשים. **זאת אומרת, שבכל י"ב הימים הראשונים של החודש אפשר לאדם להתפלל ולבקש על כל השנה!**

למשל: **ביום הראשון של חודש ניסן** יכולים לפעול ישועות ולבקש על כל **חודש ניסן**, מהו **'כל חודש ניסן'**? עתה מתחילים **י"ב ימי הנשיאים**, ואח"כ יהיה **'שבת הגדול'**, ואח"כ ארבעה ימים עד **חג הפסח** - ימים נוראים שאפשר לזכות בהם לכל טוב! כל הענין של 'בדיקת חמץ' ו'שריפת חמץ' **וליל התקדש חג - 'ליל־הסדר', שאז עם־ישראל מתרוממים למקום שלא מגיעים לשם כל השנה!** וכן **כל המצוות** שיש לנו בחג הקדוש הזה. **אין עוד לילה כזה אצל עם־ישראל כמו 'ליל־הסדר' - שהוא מלא עם כ"כ הרבה מצוות!**

מסופר על **הצדיק הקדוש ה'דברי־חיים' מצאנז זי"ע**, שפעם אחר עריכת ליל־הסדר, היטה את עצמו בשכיבה של חירות על מיטת הַהֶסֵבָה, והניח ידו הקדושה על

בטנו ואמר בהתלהבות גדולה[ד]: **'שִׁישׁוּ מֵעַי שִׁישׁוּ! כַּמָּה שֶׁמּוֹת יֵשׁ בִּכְזַיִת מַצָּה, וְכַמָּה שֶׁמּוֹת יֵשׁ בְּמָרוֹר וּבְאֶפִּיקוֹמָן וְכָרַפַּס וְכוֹרֵךְ, וְכַמָּה שֶׁמּוֹת יֵשׁ בְּאַרְבַּע כּוֹסוֹת וּבַהַגָּדָה, וְכֻלָּם כְּאֶחָד יָרְדוּ לְתוֹךְ מֵעַי, שִׁישׁוּ מֵעַי שִׁישׁוּ, כַּמָּה שֶׁמּוֹת יֵשׁ בָּכֶם כָּעֵת!'...**

ואם הזכרנו ענין של **שתיית ד' כוסות של יין** - צריכים לדעת דבר חשוב[ה]: אכן לכתחילה יש ענין של לשתות דייקא **יין** בשביל ד' כוסות - כי זה דרך חירות וכו', אבל זאת צריך כל אחד ואחד לדעת **באופן ברור**: זה רק לאחד שיודע היטב שהיין לא מזיק לו כלל! וכמו שהזכרנו לעניין חג הפורים, שגם אז יש מצוה לשתות יין - 'חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע', אבל כל זה **אך ורק** למי שלא מזיק לו היין - **לא בגוף, לא בלב ולא בנפש!** אבל אדם שהיין מזיק לו - ולא משנה 'למה' ו'איך': נגיד שהיה פעם מכור לדברים לא כ"כ טובים, והוא יודע שזה לא בריא בשבילו - **הוא יכול לכתחילה, ולפי כל הדעות, לצאת ידי חובתו במיץ ענבים בתור 'מִצָּוָה מִן הַמֻּבְחָר - מְהֻדָּרִין מִן הַמְּהֻדָּרִין'!**

ולגבי מה שכתוב בגמרא, שהיו תנאים ואמוראים שמסרו נפשם לשתות יין, ואח"כ היו צריכים לעטוף ולהחזיק את ראשם עד חג שבועות - זה מחמת שלא היה אז משהו אחר מלבד יין, אבל בזמנינו שיש מיץ ענבים - ולפי כל הפוסקים יש לו חשיבות של יין - אין בזה שום שאלה... **אדם יכול לכתחילה לשתות את זה בשמחה גדולה! ואדרבה, הוא מקיים בזה מצוה נוספת של "וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם" - נמצא שיש לו 'תוספת הידור' במצווה!** ואל יחשוב האדם שיחכה ללילה־הסדר, ואז ישתה ארבע כוסות, וגם 'בין כוס לכוס' יוסיף עוד כמה כוסות... **שותים ארבע כוסות של מיץ ענבים!** ולמותר לציין שזה מה ששותים הנשים והילדים.

אז זה דבר אחד שנכנס אל תוך הגוף הקדוש בליל־הסדר, וכן אח"כ ישנם הרבה אכילות קדושות - הדבר השני הוא **'כרפס'**, שהוא יֶרֶק פחות מכזית - פטרוזיליה, תפו"א, סלרי, צנון, יש הרבה מנהגים בזה, אבל העיקר שיהיה סוג של יֶרֶק, ולאכול ממנו פחות מכזית. ומה ענין של 'יֶרֶק'? מוזכר בדברי רבינו (ליקו"מ ח"א סי' יא) ש'יֶרֶק' מרמז על תשובה, כי כתוב אצל אברהם אבינו (בראשית יד, יד) **"וַיָּרֶק** אֶת חֲנִיכָיו", ואומר המדרש (ב"ר מג) שהוא זירז אותם

ד. הגמרא (ב"מ פג:) אומרת זאת על ר' אלעזר ב"ר שמעון, כי כתוב שהוא היה בעל־בשר, וכך הוא אמר, וכמובן הכוונה היא על 'בעל־בשר בקדושה', שזה סובב על הצדיקים. כי ר' אלעזר ב"ר שמעון, כל דבר שהכניס בתוך גופו היה **'קָדֵשׁ, כֻּלּוֹ אֱלקוּת'!**

ה. דבר זה מבואר בקונטרס הקדוש **'חודש ניסן ופסח מאיר ושמח'** (אות ט"ז). אכן, הדפסתו של הקונטרס התעכבה מעט מחמת שהוא יותר ארוך מחודשים אחרים (בחודש ניסן יש הרבה דברים נפלאים), וכן היו דברים שלא היה אפשר לדחות אותם, אך בעזרת ה' מקווים שזה כבר יצא לאור בעזרת ה' יתברך, ויהיה מצוי בשביל הפצה.

בפרשת תשובה; ועל־כן 'יֶרֶק' מרמז על תשובה. **'יֶרֶק' גימטריא ש"י** - עין של ש"י עולמות שאדם זוכה על־ידי תשובה אמיתית, שזה כל העניין הנ"ל של **'תשובה מאהבה'** - שעוונותיו מתהפכים לזכויות, ומה שמקודם הוא היה במקום מאד מאד רחוק - **'יֶרֶק' אותיות קר"י** - עתה הוא עושה תשובה וזוכה לתיקון הברית, הוא מהפך את זה וזוכה **לש"י** עולמות! וזה ענין של **יֶרֶק־הַכַּרְפַּס**.

ומדוע דווקא עם האכילה הזו מתחילים את ה'סדר'[1]? מסביר רבי נתן: **הלימוד של ה'כרפס', שאדם יודע היטב "כל מה שיש לי - אפילו דבר קטן כזה - אני נותן עליו תודה להקב"ה! אני יודע שזו מתנה מהקב"ה!"...** ועל־כן מברכים אז **'בורא פרי האדמה'**, כי אומרים להקב"ה: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם יֵשׁ לִי קְצָת יֶרֶק? זֶה מַה שֶּׁיֵּשׁ לִי? תּוֹדָה רַבָּה! אֲנִי נוֹתֵן לְךָ תּוֹדָה! אֲנִי מְבָרֵךְ "בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה"!'...** ויש אפילו אומרים שצריכים לאכול את זה בהסיבה... **כי אמנם זו 'אכילה קטנה', אבל יש בה לימוד נורא ונפלא!**

ומה הילדים אומרים אז? שבברכת 'בורא פרי האדמה' על הכרפס צריכים לכוון **"לפטור את המרור"**, למה? הרי את המרור אוכלים אחר נט"י וברכת 'המוציא' ואכילת המצה, ומדוע עכשיו צריכים לפוטרו? כי מובא בהלכה, שכל הדברים **'הבאים מחמת הסעודה'** - לא טעונים ברכה בתוך הסעודה [ולכן לא מברכים על בשר, דגים, ירקות, הבאים בתוך סעודת פת], אבל באכילת המרור ישנו ספק, כי זה ממש בא "מחמת הסעודה", אלא דווקא מחמת שעכשיו ליל פסח אוכלים מרור בתחילת הסעודה, וממילא ישנו ספק גדול האם צריכים לברך על המרור 'בורא פרי האדמה', ועל זה מזכירים קודם ברכת הכרפס - "לפטור את המרור".

ויש בזה רמז נפלא: כשאתה אוכל את ה'כרפס' - היקר הקטן הזה - אתה כבר מכוון **"לפטור את המרור"** - את כל המרירות! אמנם יש לך רק יֶרֶק קטן פחות מכזית, אבל אתה שמח ונותן תודה להקב"ה, וזה יפטור ממך את כל המרירות של פרנסה! ממה מגיע לאדם 'מרירות' - שאדם מתייגע ומכלה ימיו ושנותיו ברדיפה אחר הכסף והממון? כי לא מספיק לו... "וְגַם הַנֶּפֶשׁ לֹא תִתְמַלֵּא" (קהלת ו, ז) - 'יֵשׁ לוֹ מָנָה, רוֹצֶה מָאתַיִם'...

ודבר זה מבואר בשיחה האחרונה בשיחות־הר"ן - סימן ש"ח, זו שיחה ארוכה, ושם רבי נתן מסביר בזה כפי ששמע מרבינו

---

1. לפני־כן יש 'ורחץ' - שנוטלים ידיים, אך ללא ברכה. ומדוע נוטלים ידיים? כי לפי ההלכה, אם אדם אוכל דבר **'שטיבולו במשקה'**, מעיקר הדין צריכים ליטול ידיים לפני־כן, רק מחמת שיש בזה כל־מיני שיטות לא מברכים על נטילה זו. ובליל פסח - שמדקדקים בכל העניינים וכו' - אז נוטלים ידיים לפני אכילת יֶרֶק־הַכַּרְפַּס, כי את ה'כרפס' מטבילים במי־מלח, וממילא הוא דבר 'שטיבולו במשקה', וצריכים מקודם לרחוץ את הידיים.

על דברי חכמינו הקדושים (אבות ו, ד): **'פַּת בְּמֶלַח תֹּאכַל, וּמַיִם בִּמְשׂוּרָה תִּשְׁתֶּה, וְעַל הָאָרֶץ תִּישַׁן, וְחַיֵּי צַעַר תִּחְיֶה, וּבַתּוֹרָה אַתָּה עָמֵל, אִם אַתָּה עוֹשֶׂה כֵּן - אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ. אַשְׁרֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לְךָ לָעוֹלָם הַבָּא'**; ולכאורה יפלא: **'וְטוֹב לְךָ לָעוֹלָם הַבָּא'** - מובן, כי בוודאי אם היה לאדם כזאתה מסירות נפש שוויתר על כל התענוגים בעוה"ז, יהיה טוב לו לעולם־הבא, אבל מה זה **'אַשְׁרֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה'**?... הרי הוא רק אוכל פת במלח ומים במשורה [דהיינו במידה], והוא ישן על הארץ, ומהו "**אַשְׁרֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה**"?!...

והנה ישנם כל־מיני הסברים המנסים להסביר זאת, אבל רבי נתן אומר שם, שהעניין הוא **"פשוטו כמשמעו"** - שאדם צריך להיות מוכן גם במצב כזה להיות מרוצה! נגיד שיש לך רק 'פת במלח', ואין לך תענוגים אחרים... אבל ב"ה יש לך 'פת במלח' - יש לך לחם שאתה יכול להטביל אותו במלח?... אז אין לך עכשיו לא דגים ולא בשר, ואולי אפילו גם לא ירקות... אלא רק 'פת במלח', אבל אתה אוכל את הלחם הזה ומחייה את עצמך...

הרי רבינו סיפר **מעשה מהלחם**, ואמנם זה בתור 'השמטה', כי רבינו ביקש לבל יפרסמוהו, אבל למעשה כבר התגלגל שפרסמו את זה, והתמצית של הסיפור הוא שהיה צדיק[1] שהתחיל לאכול לחם, וכל האותיות של 'עשרת הדברות' התחילו לצאת מפיו. מחמת שאכילתו היתה כ"כ קדושה, כבר ניקה תחילה את כל גופו והוציא את הגשמיות וכו', וכשהוא אכל את הלחם - היו אותיות התורה יוצאות מפיו... **אם קוראים את הסיפור הזה - זה סיפור נורא!**

כי 'אכילת לחם' זה דבר קדוש, וכמו שרבינו ז"ל מסביר (ליקו"מ ח"א סי' מז) את הפסוק (דברים ח, ט) "אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנֻת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם" - שבארץ־ישראל זוכים לכזאת אכילה קדושה, שלא אוכלים לחם בגלל שאין משהו אחר לאכול... כלומר, במקום אחר אם אדם הוא עני, ואין לו כסף לקנות לא בשר ולא דגים ואולי אפי' לא ירקות, אבל לחם זה דבר בסיסי, וקונים אותו בזול, אבל אז הוא אוכל את זה "בְּמִסְכֵּנוּת"... **אומר רבינו: בארץ־ישראל יש בלחם כזאת קדושה ותענוג עליון שאדם לא אוכל את הלחם בגלל "מִסְכֵּנוּת", אלא מרוב שמחה ואהבה והרגשה קדושה שמרגיש בתוך הלחם!** וממילא אדם כזה זוכה שהאכילה שלו היא בצורה אחרת לגמרי...

וזה מה שמסביר רבי נתן שם בשם רבינו, שאם הגעת למדרגה של **"פַּת בְּמֶלַח תֹּאכֵל"**, אזי אמנם עכשיו ב"ה יש לך יותר מ'פת במלח' - יש לך ירקות, פירות, בשר,

---

1. אנחנו מבינים שזה היה רבינו בעצמו, ועל־כן לא רצה שיתפרסם, אך זה כבר נדפס - מוהרא"ש הדפיס את זה, וכן בהרבה הוצאות של אנ"ש הדפיסו את הסיפור הזה.

דגים, ביצה וחביתה... **אבל גם אם היה לי רק לחם - גם זה היה אצלי הכי טוב!** וכך זוכה שמתקיים בו "**אַשְׁרֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה**", כי הוא שמח גם בזה, ואם יש לו יותר - זה אצלו '**תוספת**', אבל העיקר שהלחם הוא כבר מספיק בשבילו - "**אַשְׁרֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה**"! אותו דבר בעניין "**וּמַיִם בְּמִשׂוּרָה תִּשְׁתֶּה**" - אין לך עכשיו 'סודה' או 'יין' ושאר משקאות ו'מיצים'... **אבל יש לי מים? אני מחיה עצמי עם זה!**

וזו היתה מעלת התם של סיפורי־מעשיות (מעשה ט), שרבינו מספר איך בכל פעם הוא אכל עוד מנה של "דגים" ועוד מנה של "בשר", והוא ביקש מאשתו: 'תני לי מנה שניה', 'תני לי מנה עיקרית'... ומה היא עושה? היא חותכת לו עוד חתיכת לחם... והוא שמח - '**איזה דגים טעימים! איזה בשר טעים!**'... וזה לא היה סתם ליצנות, הרי אצל התם לא היה שום ליצנות, והיה רגיל על לשונו '**רק בלי ליצנות**', ורבינו מספר שהוא אכן הרגיש בתוך הלחם ממש כמו שהוא אוכל דגים ובשר וכל המטעמים - הכל בתוך הלחם!

שזה כל הסוד של ה'מָן' שאכלו עם־ישראל במדבר, שחכמינו הקדושים אומרים שהיו טועמים בו **כל הטעמים שבעולם**, ואיך מסבירים את זה לילדים? שאם אדם רוצה עכשיו לטעום טעם של פיצה - הוא היה אוכל את ה'מן', ומרגיש טעם של פיצה... כל מה שהיה רוצה לאכול - היה מכוון באכילתו לאכול את אותו הדבר, וזה הטעם שהוא היה מרגיש... ככה ילדים מבינים את העניין הזה. **אבל עם הבנה קצת יותר עמוקה - זהו המובן בזה: 'יש בו כל הטעמים' הכוונה שאתה לא צריך לחשוב על סוג אוכל מסוים בעת שאתה אוכל את ה'מן', אלא באותו ה'מן' יש את כל הטעמים! אוכלים את זה, ומרגישים אלקות! עם המאכל הזה לא צריכים שום דבר... זה כלול מכל הטעמים כולם!**

וזה מה שרבינו מסביר על התם הקדוש, שהוא אכן אכל לחם, אבל אצלו זה היה כמו שאוכל דגים ובשר... וכנראה אשתו היתה ג"כ צדיקה, והיא הביאה לו עוד חתיכת לחם ועוד חתיכת לחם... **ומהדבר הזה יוצא לימוד חזק לשלום־בית:** הרי היא נותנת לו לחם, ואמנם הוא היה במדרגה גדולה שהוא טועם בזה כל הטעמים, אבל מה כתוב? שהוא נתן תודה לאשתו - 'איזה דגים טובים הבאת לי!'... **וזה לימוד לאדם שידע את החשיבות של לתת מחמאות וכו'**, וכך נהג התם הקדוש - **בלי ליצנות! בשמחה גדולה!**

וזוהי כל **האכילה של 'לילֿהסדר'** - זוכים לאכול את **המצות הקדושות**, כי מובא בדברי חכמינו הקדושים (קידושין לח.): '**עוּגוֹת שֶׁהוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם טָעֲמוּ בָּהֶם טַעַם מָן**'; הרי שהמצות נקראות '**מן**', ומה יש בה במצה? **קמח ומים בלבד!** לא שמים במצה שום דבר יותר מזה - אפילו לא מעט מלח... בשונה משאר מיני־מאפה של חמץ - ששמים מלח להטעים [אפי'

בלחם פשוט יש מלח], ושאר מיני דברים ששמים כדי שיצא טעים, וגם נותנים לזה להחמיץ שיהיה בזה טעם וכו', **והמצה היא כמו 'קרקר' שיש בו קמח ומים בלבד, ודווקא זה טעם של 'מן'! אתה אוכל עכשיו 'מן'!**

ואיתא בזוהר־הקדוש, שהמצות נקראות **"מיכלא דמהימנותא"** - ה'מן' הזה מכניס בך אמונה! **כל חתיכת מצה שאתה אוכל בפסח - מכניס בך אמונה!** ולא רק מה שאוכלים בליל־הסדר מצד **המצוה**, אלא גם מה שאוכלים בשאר ימות הפסח נכלל בזה.

כי הנה, החיוב מדאורייתא לאכול מצה בפסח הוא בליל־הסדר, וכמ"ש (שמות יב, יח): **"בָּעֶרֶב תֹּאכְלוּ מַצֹּת"** - מוכרחים לאכול כזית מצה בליל פסח! זה שווה לכל נפש! אבל בשאר ימות הפסח - אם אדם לא רוצה דווקא ליטול ידיים, אין על זה **חיוב**. ואכן היו אפילו צדיקים שהחמירו כ"כ ב'חומרא דפסחא', ופחדו מאד שלא תגיע המצה ח"ו לאיזו שאלה של חימוץ, ועל־כן אכלו מצה בפסח **רק** בליל פסח - בכזיתות החיוב, ובשאר ימות הפסח לא רצו לאכול מצות[ח]... אבל אנחנו יודעים מרבינו ז"ל (ליקו"מ ח"ב סי' מד), שרבינו מאד מאד הקפיד על חומרות יתירות, ומובא בשיחות־הר"ן (סי' רלה) שרבינו אומר בפירוש **גם לגבי פסח** שלא צריכים חומרות, ורבינו אומר שם שלפעמים מגיעים ממש לידי שיגעונות...

ומובא שם: **'וְהִרְבָּה לְדַבֵּר מֵעִנְיַן זֶה שֶׁאֵין צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ אַחַר חֲמֻרוֹת יְתֵרוֹת וְשִׁגָּעוֹן וּבִלְבּוּלִים. וְאָמַר שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ גַּם כֵּן כְּבָר הָיָה שָׁקוּעַ בְּעִנְיָן זֶה מְאֹד, שֶׁהָיוּ עוֹלִים עַל דַּעְתּוֹ חֲמֻרוֹת יְתֵרוֹת מְאֹד מְאֹד. וּפַעַם אֶחָד הָיָה חוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת בְּעִנְיַן הַמַּיִם עַל פֶּסַח שֶׁחָשַׁשׁ שֶׁמָּא יֵשׁ אֵיזֶה מַשֶּׁהוּ בַּמַּיִם שֶׁשּׁוֹאֲבִין. וְאִם יָכִין לוֹ מַיִם עַל כָּל יְמֵי הַפֶּסַח כְּמוֹ שֶׁנּוֹהֲגִין קְצָת, גַּם זֶה לֹא הוֹטַב בְּעֵינָיו, כִּי קָשֶׁה לִשְׁמֹר הֵיטֵב הַמַּיִם מֵעֶרֶב פֶּסַח עַל כָּל יְמֵי הַפֶּסַח. וְלֹא הוֹטַב בְּעֵינָיו שׁוּם מַיִם רַק מֵי מַעְיָן הַנּוֹבְעִים וְיוֹצְאִים וְהוֹלְכִים וּבָאִים מַיִם חֲדָשִׁים בְּכָל עֵת. אֶבָל בַּמָּקוֹם שֶׁהוּא זַ"ל הָיָה יוֹשֵׁב לֹא הָיָה שׁוּם מַעְיָן כָּזֶה, וְהָיָה בְּדַעְתּוֹ לִנְסֹעַ עַל פֶּסַח לְמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ שָׁם מֵי מַעְיָן כָּזֶה. כָּל כָּךְ נִכְנַס בְּחֻמְרוֹת וּמָרָה שְׁחוֹרוֹת וְדִקְדּוּקִים יְתֵרִים. אֲבָל עַכְשָׁו הוּא מִתְלוֹצֵץ מִזֶּה כִּי אֵין צְרִיכִין לְחַפֵּשׂ אַחַר חֻמְרוֹת יְתֵרוֹת אֲפִלּוּ בְּפֶסַח'**; כי על המצוות כתיב (ויקרא יח, ה): "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר

ח. ואכן, יש בעניין הזה הרבה שותי"ם בהלכה - איך מותר לעשות זאת, הרי יש את סעודת יום־טוב ביום הפסח, וכן בשביעי של פסח, וכן יש שבת בתוך החג, ובה יש חיוב סעודה, ואיך מותר להחמיר לא לאכול מצה? אמנם יש לך חומרא, אבל אתה מבטל מצוה של אכילת סעודה. אז יש שותי"ם מלאים על זה, ועיקר ההיתר בנוי על מה דאיתא, שאדם שיש לו תענוג יותר גדול לצום בשבת מאשר לאכול - מותר לו, כי הצום אצלו הוא תענוג, ואמנם בשבת צריכים לאכול - "אָכְלֻהוּ הַיּוֹם" (שמות טז, כה), אבל אם ה'עונג־שבת' שלו זה לצום - מותר לו. וזה יסוד ההתר לאותה חומרא שהחמירו אפילו צדיקים - שלא לאכול מצה בפסח כי־אם בכזיתות החיוב, כי אצלם תענוג הוא לא לאכול את המצה.

יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם", ואומרים חכמינו הקדושים: "**וָחַי בָּהֶם" - 'ולא שימות בהם**'; כי על שלוש עבירות צריכים למסור את הנפש - שפיכות דמים, עבודה זרה, גילוי עריות, אבל על שאר הדברים לא צריכים למסור נפש, אלא לחיות. ואמר רבינו, שעל חומרות יתירות נאמר המאמר הזה: "**וָחַי בָּהֶם" - 'ולא שימות בהם**'; כי שמחמיר חומרות יתרות הוא כמו מת... כולו מלא ב"חומרות" - הוא כל הזמן חושש ודואג...

ראיתי פעם אדם כזה, והוא ממש '**חתיכה של מרה שחורה**'! אמנם הוא יראּ־שמים, לא מדברים מסתם אדם שלא אכפת לו... הוא אדם יראּ־שמים, ומדקדק בקלה כחמורה, אבל יש לו '**חוּמְרוֹת**' כאלה שעליהם אפשר להליץ מה שאומרים בשם ה'חת"ם־סופר': הוא נעשה כמו '**חֲמוֹר**'... הוא כל־כולו מלא בדאגות, ומקפיד ומדקדק על כל זיז, והקפדתו על הילדים כפולה, ובפרט בפסח...

ואין הדבר אמור לגבי חומרא של '**שרויה**', שזה דבר מקובל בפרט אצל חסידים ואנשי מעשה - תלמידי הבעש"ט הקדוש - שהקפידו על זה מאד, ומקורה בדברי הראשונים. והן־אמת שישנם כאלה שאינם מדקדקים כ"כ בחומרא של 'שרויה', אבל חסידים ואנשי מעשה - תלמידי הבעל־שם־טוב - כן הקפידו על 'שרויה', דהיינו שלא לוקחים את המצות ומטבילים אותן בתוך מים או מרק, אלא אוכלים את זה לבד, ובוודאי שלא מבשלים את המצות במים, שכל זה נקרא 'שרויה'.

וזו אכן חומרא המקובלת בכל תפוצות ישראל, וגם אצל רבינו נהגו בזה[ט], ומוהרא"ש הקדוש כבר קבע לנו שננהג כך, ואפילו אם זה לא דבר שנהוג אצל כל העדות, ישנם כמה דברים שמוהרא"ש הנהיג לנו לעשות, ואנחנו צריכים לקבל את זה בשמחה - הדבר הראשון הוא העניין של 'שרויה', והדבר השני הוא 'קטניות'; תחזיק מעמד במשך שבוע לא לאכול קטניות. לא יקרה שום דבר אם לא תאכל אורז ושאר קטניות במשך שבעה ימים... אדרבה, זה יתן לך קצת מנוחה! כל השנה אתה אוכל אורז בכל מיני דרכים... ושבעה ימים אלו יהיו בלי אורז ובלי כל סוגי הקטניות - זה

ט. איך יודעים שאצל רבינו נהגו ככה? כי הנה בחו"ל יש 'אחרון של פסח' - שהוא היום שמיני, והוא תוספת לחג, ואז כן נוהגים לאכול 'שרויה', כי היום האחרון הוא כבר לא מדאורייתא אלא רק מדרבנן, ועל־כן המנהג בכל תפוצות ישראל שביום השמיני - 'אחרון של פסח' - כן אוכלים שרויה, ולכבודו עושים 'קניידלאך', ומכינים אותו ע"י בישול קמח־מצה, וממילא זה 'שרויה', ולכן כל הפסח לא אוכלים זאת אצל רובם (אכן ישנם שכן אוכלים, כמו אצל הליטאים, ואף היו גדולי רבנים שרצו להראות שהם לא קיבלו על עצמם את החומרות של החסידים, ומספרים שהיה להם בחלון במשך כל ימות הפסח קניידלאך אחד גדול מאד מאד 'למען ידעו' שזה מותר... אבל אצל חסידים ואנשי מעשה לא אכלו קניידלאך בפסח כי־אם באחרון של פסח), ומסופר שפעם בתו של רבינו - מאת אדל - הכינה לכבוד רבינו מרק עם שני קניידלאך, ורבינו ברך אותה: '**בעבור זה יהיו לך שני ילדים**'; ואח"כ התחרטה למה לא עשתה יותר... ומזה רואים שרבינו אכל קניידלאך רק באחרון של פסח, ונזהר בחומרת 'שרויה' כל הפסח.

יהיה המסירות נפש שלך לכבוד החג! כי גם חומרת 'קטניות' התקבלה בהרבה תפוצות ישראל, ובפרט אצל תלמידי הבעש"ט הקדוש דקדקו בזה מאד.

אך כאמור, צריכים להיזהר לא להיכנס לחומרות של שיגעונות, שעל זה דיבר רבינו העניינים הנ"ל על המחמירים חומרות יתירות, והוא יכול להגיע לידי־כך שלא לאכול מצה כל הפסח אלא רק הכזית ראשון של ליל־הסדר, ותו לא. וכמבואר לעיל, היו צדיקים שעשו ככה - לא מדברים מסתם אנשים... וחיפשו ומצאו לזה היתר עפ"י ההלכה, **אבל רבינו לימד אותנו שלא צריכים את זה**, ולא רק ש'**לא צריכים את זה**', אלא מובא בדברי הפוסקים, שכל כזית מצה שאתה אוכל במשך **כל** שבעת ימי הפסח, ולא רק בליל־הסדר, אלא גם בחול־המועד וביו"ט וכו', אתה מקיים בזה מצוה של אכילת מצה!

ואכן, זו לא '**מצוה חיובית**' כמו בליל־הסדר, שאז מוכרחים לאכול כזית מצה, וכמו בלילה הראשון של חג הסוכות - שאז מוכרחים לאכול בסוכה, וכמו הנחת תפילין - שמוכרחים מדי־יום־ביומו, אלו הן "**מצוות חיוביות**" - שאדם מחויב לקיים, אבל יש מצוות שצריכים לקיימן רק כשמתחייב בהן, כגון: מצות ציצית - רק אם יש לו בגד של ד' כנפות צריך לשים בו ציצית, אבל לא מכריחים אותו לרכוש את הבגד של ד' כנפות כדי להתחייב בציצית [אכן איתא בגמרא שמדקדקים לקיים מצוות ציצית, אך זה לא הכרח על האדם כמו אכילת מצה בליל פסח]; אותו דבר לענייננו: מלבד הלילה הראשון של פסח, אדם שהוא לא רוצה ליטול ידיו לאכילת מצה - הרשות בידו, הוא יכול לאכול ירקות, תאכל בשר, דגים **ועם־כל־זאת מובא בדברי הפוסקים** (הגר"א מביא זאת) **שבכל אכילת כזית מצה מקיימים מצוה!** כי הרי סוף־כל־סוף כתוב בתורה (שמות כג, טו) "**שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת**", ואכן אומרת הגמרא שאין **חיוב** לאכול מצה בששת ימי החג כמו בליל הראשון [הגמרא לומדת מכמה פסוקים שעיקר החיוב הוא בליל פסח], אך אם זוכה לאכול מצה - מצוה בידו!

ובפרט שהמצה היא "**מיכלא דמהימנותא**" - מאכל של אמונה, ובכל חתיכת מצה שאדם אוכל הוא מכניס בעצמו עוד חתיכת של אמונה! ולא רק אמונה, אלא אומר הזוהר, שהמצה היא "**מיכלא דאסוותא**" - מאכל של רפואה, ו'רפואה' כולל הן רפואת הנפש והן רפואת הגוף!

אחד שהוא עובד בבית־מאפייה ועוסק באפיית והכנת המצות - **הוא 'רוקח'!** מה זאת אומרת? **הוא מכין מצות, ובכך מכין תרופות לכל עם־ישראל...** וכמו אדם שזקוק לתרופה מסוימת, אזי נכנס לבית־מרקחת, ואומר לרוקח מה הוא צריך, ומכין לו לפי ה'מרשם', **אותו דבר בהכנת המצות - שזה ה'מרשם' שנתן לנו הרופא - הקדוש־ברוך־הוא, וכשאחד מכין מצות הוא עוסק ברפואה, וגם עוסק באמונה! היש דבר יותר גדול**

מלעסוק באמונה?...

אלו שעוסקים באמונה, ומפיצים אור רבינו בעולם - זו המצוה הכי גדולה, להפיץ אמונה בכל העולם! אתה מדפיס ומפיץ ומזכה את אחרים - מביא להם דיבורי אמונה, הלימודים הקדושים של רבינו!

שזה הזמן הקדוש שבו אנו נמצאים - **ראש־חודש ניסן**, שהוא **יום־הולדת רבינו ז"ל**, והוא **יום בריאת אדם הראשון**, כי לפי דברי רבי יהושע שבניסן נברא העולם, חמישה ימים לפני־כן התחילה הבריאה, והיום השישי הוא ראש־חודש ניסן. וכמו שראש־השנה חל בא' תשרי, והתחלת הבריאה היתה חמישה ימים לפני־כן - בכ"ה אלול, ובראש־השנה - א' תשרי - היתה בריאת אדם הראשון, שנברא ביום השישי של הבריאה, ואח"כ היה שבת, שאלו־הם שני ימי ראש־השנה, כן אותו דבר עכשיו בראש־חודש ניסן: לפי דברי רבי יהושע הבריאה התחילה בכ"ה אדר, לפני חמישה ימים, ועכשיו הוא היום השישי של הבריאה, ובו נברא אדם הראשון, **וביום הזה נולד רבינו!** שזה ענין התיקון של חטא אדם הראשון, כי על בריאת האדם כתיב (בראשית א, כו): **"נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ"**; ואכן אדם הראשון נברא ביום השישי של הבריאה - ראש־השנה, אבל אח"כ - באותו היום ממש - היה כל הסיפור עם הנחש, וחטא עת הדעת, וקרה מה שקרה, ואת הירידה הזאת עלינו לתקן עד עתה - כל הדברים שנפלו אז וכו', **אבל יחד עם זאת מוכרח להיות שנשארה ג"כ 'הכוונה הקדומה' של הבריאה!**

כי הקב"ה ברא את האדם שיהיה באמת **"בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ"**, ויהיה תמיד רק דבוק במקורו העליון, ומוכרח שזה נשאר ככה... אין דבר כזה שהקב"ה עשה דבר, ואח"כ קרה ההפך - אסור להגיד דבר כזה! אין דבר כזה! אלא אכן קרה מה שקרה, אבל עדיין נשארה "התכנית הראשונה"!

כך ישנם דרשנים שמדמים את זה ל**"תכנית א'"** ו**"תכנית ב'"**, ואכן אפשר להגיד שכך זה היה, **אבל מוכרח שנשארה גם התכנית הראשונה - זו 'התחלת הבריאה', שאדם יהיה תמיד דבוק בהקב"ה, וכך זה נשאר!**

וזה ענין **ירידת נשמת רבינו הקדוש לזה העולם**, כי רבינו אמר בפירוש: **'בְּשָׁעָה שֶׁכָּל הַנְּשָׁמוֹת הָלְכוּ לֶאֱכֹל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע - הַנְּשָׁמָה שֶׁלִּי לֹא הָלְכָה!'**.

ונזכיר עתה דבר שקצת 'מאוים' לומר דבר כזה, אבל הנה ידוע שיש ענין של **'אדם קדמון'**, וזה מרמז על מדרגות גבוהות וכו', אבל לפי העניין הפשוט שלנו - **זו הנשמה הקדושה של רבינו!** הוא האדם שנברא עם המחשבה הקדומה של הקב"ה, ונשמת רבינו ירדה לזה העולם הרבה דורות אחר תחילת הבריאה - 5,532 שנה, אבל לפני־כן היתה כל ההכנה לזה, וכמו שרבינו סיפר במעשה 'מזבוב ועכביש' (סיפורי־מעשיות, מעשה ז), שהסמ"ך־מ"ם אמר

להקב"ה, שאם הנשמה הזאת תרד לעולם - הוא 'מתקפל'... אין לו יותר מה לעשות עם הבריות בזה העולם... והקב"ה אמר לו: 'סליחה, אבל הגיע הזמן שהנשמה הזאת צריכה לרדת לעולם' - וזה היתה בשנת **תקל"ב**, אותיות **'תְּקַבֵּל'** ו**'קַבָּלַת'** לאלף השישי, הגיע הזמן ורבנו הגיע לזה העולם, ואמר הקב"ה להסמ"ך־מ"ם: **'אתה תמצא לעצמך עצה'...** והוא אכן הלך וחזר ומצא לו עצה - שהביא עמו זרק שצוחק וכו', שזה סובב על ההתנגדות שיש על רבינו ז"ל, ואשרי הזוכה לדלג ולקפוץ על כל המניעות הללו ולהתקרב לרבינו, שזה העניין של חג **'פסח'** - לשון דילוג וקפיצה, היינו שאדם זוכה לדלג על הכל ולהתקרב אל רבינו ז"ל, שהיום יום־הולדתו.

אנחנו רגילין לומר על **יום־הולדת מוהרא"ש**, שזה **יום־הולדת של כולנו**, וכמו־כן **יום־הולדת רבינו** הוא **יום־הולדת של כל הבריאה כולה**, שזה יום **ראש־חודש ניסן** - שלפי דברי רבי יהושע הוא יום בריאת אדם הראשון וסיום בריאת העולם. ומדוע לפי שיטתו של **רבי יהושע** דווקא? כי איתא בדברי רבינו (ליקו"מ ח"ב סי' ז) ההסבר בהבדל בין **רבי אליעזר** ל**רבי יהושע**, שרבי אליעזר זו מדרגה גבוהה - 'דרי מעלה', בבחינת (ישעיה סד, ג) **"עַ'יִן ל'א רָ'אָתָה אֱ'לֹהִים זּ'וּלָתְךָ יַ'עֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ"** ראשי־תיבות **אליעז"ר**, אבל רבי יהושע הוא בחינת 'דרי מטה', וזהו **יהוש"ע** ראשי־תיבות (שם כו, יט) **"יְ'קוּמוּן הָ'קִיצוּ וְ'רַנְּנוּ שׁ'כְנֵי עָ'פָר"**; ובראש־חודש ניסן הוא ראש־השנה לפי רבי יהושע דייקא, כי עתה יורדים אלינו - אנחנו במדרגה הפחותה והנמוכה שלנו!

בליקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן ל"ט, מדבר רבינו מעניין חודש ניסן, והיא תורה נפלאה של חיזוק [על הפסוק (תהלים מו, ט): "לְכוּ חֲזוּ מִפְעֲלוֹת ה' אֲשֶׁר שָׂם שַׁמּוֹת בָּאָרֶץ"], ושם יש לשון כ"כ נחמדה ומתוקה, שרבינו אומר: **'וְרָאוּי לָנוּ לוֹמַר זֹאת בְּבָכְיָה, בִּדְמָעוֹת שָׁלִישׁ, לִבְכּוֹת וּלְהִתְגַּעְגֵּעַ[י], לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, מָתַי נִזְכֶּה לִזֶּה, שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ זֶה הַדַּעַת, שֶׁנּוּכַל לָדַעַת וּלְהַכִּיר הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ מִכָּל דָּבָר שֶׁל זֶה הָעוֹלָם בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוֹת כַּנַּ"ל, עַד הַתַּכְלִית כַּנַּ"ל. וּכְפִי הַמַּדְרֵגָה פְּחוּתָה שֶׁלָּנוּ עַתָּה, וְכֻלָּנוּ אֵין פָּנֵינוּ יָפוֹת כְּלָל, אָנוּ צְרִיכִין שֶׁיְּרַחֵם עָלֵינוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לִתֵּן לָנוּ מַנְהִיג רוֹעֶה נֶאֱמָן, שֶׁיּוּכַל לְהָאִיר בָּנוּ יְדִיעָה הַנַּ"ל, כְּדֵי שֶׁנּוּכַל לְעָבְדוֹ יִתְבָּרַךְ כָּרָאוּי וְלָבוֹא אֶל הַתַּכְלִית'**.

ובסוף התורה אומר רבינו שזהו **'נִיסָן - רֹאשׁ־הַשָּׁנָה לַמְּלָכִים, וְאָז מְמַנִּין כָּל הַמְּלָכִים לְמַעְלָה, וּבְוַדַּאי נוֹתְנִין מַתָּנוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁמַּמְלִיכִין אוֹתוֹ'**; ורבינו מסיים בלשון לא רגילה - לשון של תפילה ובקשה: **'וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִתֵּן לָנוּ גַּם כֵּן מֶלֶךְ וּמַנְהִיג, רוֹעֶה נֶאֱמָן'** שיוכל להאיר בנו את כל ההשגות האלו.

זהו **ראש־חודש ניסן**, שהוא **'ראש־השנה**

י. אין הכוונה על בכיה מתוך צער ומרירות, אלא מתוך געגועים, תחינה ובקשה מהקב"ה.

למלכים' - אלו הצדיקים, שהם מקבלים את הכח שלהם אז, והכל הולך דייקא לפי דברי **רבי יהושע**, שהוא מה'דרי מטה', כי מלך שֶׁיֵּשֵׁב בארמון שלו, ולא יהיה לו חיבור וקשר לכל העם הנמצאים במדינתו, אמנם יכול להיות שהוא מלך טוב - מלך חשוב מאד, אבל מה יש לפשוטי־העם ממנו?... הם לא רואים אותו, לא שומעים אותו, ולא מתראים עמו כלל... ואכן, החוקים שהוא מוציא כתובים בכל מקום, אבל 'קשר חזק' עם המלך אין... משא"כ מלך שיודע איך להוריד את עצמו אל העם...

וכמו הסיפור שאנחנו מספרים בשביעי של פסח מנסיעת הבעש"ט לארץ־ישראל, איך שפעל ישועה בעבור יהודי איסטנבול בטורקיה, וכל הסיפור שם היה על־ידי שהמלך היה לפעמים מתחפש לכפרי פשוט, והיה יוצא בין העם לדבר עם אנשים, כי רצה לראות בדיוק מה חסר להם; **זה מלך אמיתי!** הוא היה סולטן בטורקיה, אבל מפעם־לפעם הוא היה מתחפש ויוצא בין פשוטי־העם, ואף־אחד לא הכיר אותו, וכל מטרתו היתה לעזור לעם, ולדעת באמת מה הם צריכים... הרי אף־אחד לא יבוא אל המלך ויספר את הבעיה שלו - הוא יתבייש או יפחד... והנה המלך מסתובב בעצמו ושואל בני־אדם האם הם מרוצים, והם לא יודעים שזה הסולטן... והם אומרים לו 'זה וזה לא טוב'... ו'המלך לא מסדר את זה טוב'... 'המלך לא עוזר לנו בזה ובזה'... הוא שמע דבריהם, חזר אל הארמון, ותיקן כל מה שצריכים לתקן...

וזה נקרא 'מלך אמיתי', שהוא יודע איך להוריד את עצמו לכל העם שלו.

וזה מה שרבינו אומר כאן, בתורה ל"ט: **מי יתן לנו מנהיג כזה שיוכל לרדת אל המדרגה הפחותה שלנו**; שזה סוד **ראש־השנה של רבי יהושע, 'יהושע'** ראשי־תיבות) "יְקוּמוּן הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁכְנֵי עָפָר" - מרימים ומקיצים את כל פשוטי־העם! **אנחנו אנשים פשוטים, והצדיקים מרימים אותנו!** וזוהי **יום־הולדת רבינו הקדוש**, שהוא בא לעולם כדי לחזק את כולם, ו**'לתקן עולם במלכות שדי'** - זה כל העניין של רבינו!

וכאמור, רבינו זו הנשמה הקדומה הנ"ל שלא הלכה לעץ הדעת - **היתה נשמה שנשארה 'קודם החטא'!** ואם יתמה האדם: וכי רבינו כבר ביום שהוא נולד - הוא היה צדיק?... **כתוב בפירוש בשבחי־הר"ן, שבצעירותו היו לרבינו מאות ואלפים ירידות ונפילות - רבינו!** ואכן, יש כמה סיפורים שהיו לרבניו באמת ניסיונות גדולים, אבל זה כל העניין של רבינו - **הנשמה הקדושה שהחזיקה מעמד ממש בכל הניסיונות!** אמנם יש ירידות, אבל כל הירידה היא לצורך עֲלִיָּה! שזה הסוד של **'דרי מעלה'** ו**'דרי מטה'**, שכל התכלית היא שיורמו ה**'דרי מטה'** ויהיו ג"כ **'דרי מעלה'**! וזו הנשמה הקדושה של רבינו - דווקא בגלל שהוא עבר כאלה דברים במסירות נפש!

היו אומרים לרבינו, שהוא זכה למה שזכה מחמת היותו נין של הבעל־שם־טוב

הקדוש, ונכד של רבי נחמן מהורדענקא, והיה לו יחוס־גדול עד דוד המלך ע"ה... **רבינו הקפיד מאד על זה, ואמר בפירוש: 'גם אם היתה לי הנשמה הכי פשוטה, הייתי מגיע לאותו ענין שהגעתי, והכל מחמת שיגעתי וטרחתי בעבודת ה'!'.**

ושם הוא המקור אל השיחה הנ"ל בעניין עץ הדעת, כי העניין שאמרו לרבינו שזכה לכל מה שזכה מחמת יחוסו - זה מובא בשיחות־הר"ן, סימן קס"ה, ומיד אח"כ ישנה השיחה שאמר רבינו: **'עִם דָּבָר אֶחָד הִצְלַחְתִּי, וְעַל יְדֵי זֶה זָכִיתִי לַעֲלוֹת לְמַה שֶּׁזָּכִיתִי'**; ולא כתוב שם מהו הדבר הזה... ומהו הדבר הזה? על זה מקובל שסיים ואמר רבינו: **כשכל הנשמות שהיו באדם הראשון הלכו לאכול מעץ הדעת - הנשמה שלי לא הלכה!** ועל זה אמר רבינו **'עִם דָּבָר אֶחָד הִצְלַחְתִּי'...**

ועדיין אפשר לשאול: א"כ, לא היה צריך רבינו את כל היגיעות והטרחות? **לא!** בלי היגיעות והטרחות שרבינו עשה - הוא לא היה מגיע לדעה והכרה בעניין הזה! אכן היה לרבינו את הנשמה הקדושה הזאת, אבל זה לא בא עם פרסום וגילוי־ישיר... רבינו היה ג"כ 'בשר־ודם', ונולד פה לזה העולם, אבל הוא התחיל בגיל צעיר לעסוק בעבודת ה', והוא מאד מאד התייגע **בעיקר** על התבודדות להקב"ה, וגילה שהכל תלוי כפי התפילה וההתבודדות של האדם!

אדם כבר פוסק בעצמו: 'אני לא שווה כלום', ו'מי צריך אותי', 'בני־אדם מזניחים אותי ולא מסתכלים עליי', והוא סגור עצמו במיטה תחת השמיכה ורוצה רק לברוח.... **אבל אם אדם היה לו שֵׂכֶל היא קובע בעצמו: 'אני לא מסתכל על כלום, אני מתחיל לדבר להקב"ה!'...**

רבינו אומר (שיחות־הר"ן, סי' סח) **'שֶׁעִקַּר הַהִתְבּוֹדְדוּת שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ הָיָה עַל מִטָּתוֹ, בְּעֵת שֶׁשָּׁכַב עַל מִטָּתוֹ וְכִסָּה עַצְמוֹ בְּסָדִין, אָז הָיָה מְדַבֵּר וּמְשִׂיחַ כָּל לִבּוֹ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,** כְּמוֹ **שֶׁכָּתוּב** (תהלים ו, ז)**: "אַשְׂחֶה בְּכָל לַיְלָה מִטָּתִי בְּדִמְעָתִי" וְכוּ'**; ובוודאי היה לדוד המלך מקומות להתבודד, אבל דוד המלך היה מחביא את עצמו ובורח מאנשים, והמקום הכי בטוח זה במיטה שלו תחת השמיכה... ככה אף־אחד לא רואה אותו, ושם הוא מתבודד להקב"ה!

ר' אברהם ב"ר נחמן אמר, שהנה יש אנשים שקשה להם מאד להירדם, ולוקחים כל־מיני כדורים וכו' כדי שיוכלו להירדם, וסובלים מ'נדודי־שינה', ואכן זו בעיה, כי אח"כ הוא לא ישן, ונעשה עייף ביום. ועל זה ר' אברהם ב"ר נחמן[יא] כתב **'מֵרֶשֶׁם לִ'נְדוּדֵי־שֵׁינָה' - תַּתְחִיל לְהִתְבּוֹדֵד!** תיכנס למיטה ותתחיל להתבודד, **ובתוך כמה**

יא. ר' אברהם ב"ר נחמן היה אדם צדיק גדול מאד, והיה 'בעל מתבודד' נורא! תמיד היו רואים שהשפתיים שלו מרחשים תפילות!

שניות תירדם... בטוח! למה? כי הס"מ לא אוהב את זה - 'פתאום עכשיו נזכרת להתבודד?'...

הכלל, אדם שהוא מרגיל את עצמו להתבודד - הוא לא מסתכל על אף אחד, והוא לא צריך אף אחד... **'אתה כן מכבד, לא מכבד; אתה כן מכיר אותי, לא מכיר אותי; אני יש לי את הקשר שלי עם הקב"ה, וכל דבר שאני צריך יש לי את הכתובת לאן ללכת!'...**

נשוב לענייננו: מחמת שרבינו הקדוש מסר נפשו לעבודת ה', אז התגלה לו באמת מהי הנשמה שלו - איזו נשמה יש לו!

ומה זה נוגע לענייננו? אם אנחנו זוכים בחסד חינם להיות מקורבים לרבינו - לא כל אחד זוכה... יש הרבה אנשים בעולם שעדיין אינם יודעים מרבינו, ואנחנו צריכים להפיץ ולזכות את כולם כדי שידעו מי זה רבינו ומה זה רבינו, אבל לוקח זמן עד שזה ייכנס בכל העולם כולו ובכל קצווי תבל... אבל אנחנו זוכים **קצת** לדעת מרבינו, ולנסות לקיים את העצות הקדושות של רבינו, נמצא שיש לנו חלק בנשמה הקדושה של רבינו, וכמו שרבינו מסביר בתורה ל"ט הנ"ל - **'יש לנו מנהיג, רועה נאמן'** שיש לנו קשר עמו, **נמצא שרבינו מחזיר אותנו לאותו ענין!**

שזה מה שרבינו מספר במעשה מהבנים שנחלפו (סיפו"מ מעשה יא), שאם אדם עומד אצל האיש של הגן - אפשר לו להיות בגן עדן, ולא יגרשו אותו משם; כי מי שנכנס סתם אל הגן - מגרשים אותו, והוא אפילו לא יודע מי מגרש אותו... הוא מסתכל והוא לא רואה אף אחד, אבל הוא בורח ונס על נפשו - והוא בעצמו לא יודע מדוע הוא בורח... הוא מבוהל ומבולבל, ובורח... אבל אם עומדים אצל האיש של הגן - אומר רבינו - לא בורחים לשום מקום, 'ב"ה, אני בגן עדן!'... - ולזה זוכים ע"י רבינו הקדוש, וכפי שאדם מקשר את עצמו לרבינו, ומבין מהי המעלה הגדולה של **ראש חודש ניסן - יום הולדת של רבינו ויום הולדת של כולנו!** ועלינו **לקשר עצמנו** לרבינו - וכמו שאנו אומרים קודם כל תפילה ומצוה **"הֲרֵינִי מְקַשֵּׁר"** - זה לא סתם, אלא באמת שאדם יחשוב 'אני עושה את זה בכח של רבינו ביחד'! **כי אם זכיתי לדעת מרבינו, סימן שיש לנשמה שלי קשר לרבינו...** וכשמשיח יבוא, **כולם** יראו ויכירו שזו הנשמה של משיח, **ולכולם** יש את הקשר הזה, אבל חבל שאדם יצטרך לסבול ולסבול עד שיגיע להכרה הזאת... אם עכשיו הוא יכול בשמחה להתקרב לרבינו לדעת אשר **רבינו הוא המנהיג שלנו והוא מלמד אותנו איך להחזיק מעמד, איך לחזור אל תוך הגן עדן, איך הבית שלנו יכול להיות גן עדן!** לא סתם שאדם יגיד "הלוואי שזה יקרה"... **לא! כך הוא במציאות!**

מובא בתחילת 'תנא דבי אליהו' על הפסוק (בראשית ג, כד) **"וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם"** - שהקב"ה עשה 'גירושין' לאדם הראשון וגרשו מן הגן עדן; והנה ידוע, שיש

ענין **גירושין** בין בני זוג ח"ו, ויש על זה מסכת שלימה- מסכת גיטין, וכל ההלכות הכרוכות בזה, והנה אם אדם הגיע לידי כך, יש מצוה של "להחזיר גרושתו" - זו מצוה שלמדים אותה מפסוק[יב].

והנה, אם אומר ה'תנא דבי אליהו' על הפסוק "**וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם**" - שהקב"ה נתן 'גירושין' לאדם הראשון, והרי הקב"ה מקיים את כל התורה, וממילא יש מצוה של "**להחזיר גרושתו**"... וזה מה שרבינו עושה לנו - שמחזיר את כולנו אל הגן עדן! שזה מה שסיפר רבינו במעשה הנ"ל, שיש את הגן שבורחים משם, אבל כשעומדים ליד הצדיק - נשארים בגן...

כי מיד כשאדם זוכה להתקרב לרבינו, כל הבית שלו כבר משתנה לגמרי... ואולי אמנם עדיין לא הגיע לידי גירושין, אבל לא היה חסר הרבה - ה' ישמור את עמ"י - להגיע לידי כך... והנה פתאום הוא מתקרב לרבינו, וכבר מצא את העצות של רבינו, שמע את הלימודים של רבינו, **והכל התהפך מן הקצה אל הקצה - מן ההפך אל ההפך!** והוא התחיל להגיד: **'זה הגן עדן הכי גדול!'** - זה השידוך שלך, זו הנשמה שלך, בזה יכולה להיות ההצלחה הכי גדולה בכל ענייני החיים! **זה מה שרבנו מלמד אותנו!**

אז הכל תלוי בזה - איך אנחנו חוזרים למצוא את ה'שורש נשמה' שלנו אצל הצדיק - אצל רבינו, אנחנו זוכים להגיע ל'ראש השנה למלכים', וכשמקימים מלכים חדשים - נותנים מתנות... שזה ידוע אצל כל המלכים, גם להבדיל אצל אומות העולם, שביום שהמלך מקבל את המלוכה שלו - 'יום ההכתרה', יום גנוסיא שלהם, היה ממש חג... וכמו שכתוב במגילת אסתר אצל אחשוורוש, שהוא עשה סעודה במשך שמונים ומאת יום לכל המדינות - סעודות ע"ג סעודות... וכן כשהתחתן עם אסתר - "וַהֲנָחָה לַמְּדִינוֹת עָשָׂה" וגו' (אסתר ב, יח); אותו דבר כשממנים את המלכים, ובפרט כשזוכים לקבל את המנהיגות של הצדיקים - של רבינו הקדוש, כשממליכים מלך זה 'מלך המשיח', **אבל מה זה 'מלך המשיח'? שמלמד אותנו את הלימודים של משיח!** להגיד סתם 'מלך המשיח' - הרי אני צריך לדעת מה הלימודים של מלך המשיח... מה הוא מלמד אותנו? סתם להגיד שזה וכו'? **מה אני מתחיל לעשות?!...** ורבינו גילה לנו שכל הענין של **משיח** זה **'משיח אלמים'** - הוא פותח לנו את הפה! משיח יבוא ויגלה שאין שום מציאות בלי הקב"ה, ורק צריכים לדבר אל הקב"ה, והוא יכבוש את כל העולם בלי שום 'חומר-נפץ', אלא רק (ישעיה יא, ד) **"וְהִכָּה**

יב. ואפילו יש דבר כזה - ה' ישמור את עם ישראל, אם לא זכו זוג להיפקד בזרע של קיימא, מקובל שעשו את העצה הזאת - כי אולי חסרה להם המצוה הזו, אז עשו גירושין עפ"י ההלכה, ובאותו יום עשו קידושין מחדש [אמנם בד"כ צריכים לחכות ג' חדשים, אבל אם זה "מחזיר גרושתו" יכולין באותו היום], והיו סיפורים שעי"ז נפקדו בזרע של קיימא. וגם בזמנינו יודעים שהיה סיפור כזה אצל אחד מהאדמורי"ם.

אֶרֶץ בְּשֶׁבֶט פִּיו" - הוא יגלה לכל אחד מה הוא יכול לזכות ע"י הפה שלו! **אל תהיה כ"כ בקטנות המוחין, אל תהיה כ"כ שבור ורצוץ 'מי אני' ו'מה אני'... לא! יש לך פֶּה, תיקח את זה ותתחיל לעסוק בעבודת ה'!**

שזה כל העניין של חג הפסח - **פֶּה סָח**, שהוא **'זְמַן חֵרוּתֵנוּ'**, "היום אתם **יוצאים** בחדש האביב" - מאיפה יוצאים? יוצאים מהקטנות המוחין, מסתימת הדעת; 'גלות מצרים' זה 'גלות הדעת', וכשנגאלים מן הגלות הזאת - נעשה 'פסח', 'פה סח' (כדברי רבינו בשם האר"י הקדוש), שהפה מתחיל לסוח להקב"ה; **זו היציאה ממצרים! כך יוצאים מכל השעבודים ומכל הצרות, וזוכים לחירות אמיתית - "פִּי הַחֵירוֹת" - אדם זוכה לחירות עולם!** זה הלימוד שמקבלים מרבינו, וזה כל הניסים והנפלאות של חודש ניסן.

והתחלנו את השיחה לגבי **"חֹדֶשׁ הָאָבִיב"** - **'אָבִיב'** אותיות **'אָב י"ב'**, שהוא **אב** לכל **י"ב** חודשי השנה, ובשנים-עשר הימים הראשונים של חודש ניסן יש מנהג קדוש לקרוא בכל יום את הנשיא של אותו היום - בפרשת נשא ב'חנוכת המזבח', שהקריבו י"ב נשיאים מכל השבטים, בכל יום הקריב נשיא שבט אחד לחנוכת המזבח, וקורין את זה אחר התפילה [לפני 'עלינו לשבח']. רבינו אומר בספר המידות (אות חיתון) שלקרוא את פרשת הנשיאים זו סגולה למציאת הזיווג; ובכל פעם שמוזכר **'מציאת הזיווג'** זה אותו ענין של **'שלום בית'**, כי למצוא זיווגו ואח"כ יש מריבות וסכסוכים ומכות, ה' ישמור, מתקיים (קהלת ז, כו) **"וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת הָאִשָּׁה"** - לא מצאת את 'הזיווג', ה' ישמור, אלא 'מיתה', רח"ל... משא"כ כשאדם זוכה להתחתן, והוא זוכה לשלום בית אמיתי ע"י שמקבל את הלימודים של הצדיקים - מתקיים בו (משלי יח, כב) **"מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב"**; וזו נקראת **'מציאת הזיווג'**!

ולכן כשקוראים בשנים-עשר ימים אלו את פרשת הנשיאים - זה מאד מסוגל: הן לרווק או רווקה שצריכים למצוא את זיווגם - זה יעזור להם, והן לעניין 'שלום בית' - שכולנו צריכים את העניין של שלום בית, **לכל זה מסוגל פרשת הנשיאים!**

ומקובל מצדיקים, שי"ב הימים הראשונים של חודש ניסן מכוונים כנגד כל י"ב חודשי השנה, שבזה התחלנו את השיחה, שביום הראשון של חודש ניסן מסוגל מאד לבקש על כל חודש ניסן - שנזכה לקיים את כל המצוות של החודש הזה המתחיל בימים אלו שאנו נמצאים בהם, וכן להגיע לפסח ו'ליל הסדר' וכל המצוות שעושים בליל פסח - **לילה שהוא מלא באכילות קדושות, "שִׁישׁוּ בְנֵי מֵעַי שִׁישׁוּ" - שאדם ישמח עם כל האכילות והשתיות הקדושות של הסדר, וכן כל שבעת ימי החג - חול המועד, שבת חול המועד, שביעי של פסח - כל הניסים של קריעת ים סוף, ויום 'אסרו חג'**; עכשיו, ביום הראשון של חודש ניסן הזמן מסוגל לבקש ולפעול ישועות על זה!

וכן ממשיך הלאה - ביום השני של חודש ניסן לבקש על חודש אייר, שכל החודש בתוך ימי ספירת העומר, וצריכים לבקש אז על ימי הספירה, וכן יש את 'פסח שני' ול"ג בעומר - כל מה ששייך לחודש אייר. וכן הוא חודש של רפואה - "אֲנִי יְיָ רֹפְאֶךָ", כמוזכר בדברי רבינו (ליקו"מ ח"א סי' רעז), שחודש אייר הוא זמן של רפואות.

וכן ביום השלישי של חודש ניסן - לבקש על חודש סיון, הכולל את חג השבועות - קבלת התורה; עכשיו! לא נהיה בטלנים, ונצל את י"ב הימים האלו לכל הפחות באיזו תפלה להקב"ה שיהיה חודש "**האביב**" - '**אביב**' הוא '**אב**' ל'**י"ב**' חודשי השנה, ובתוך הימים האלו נקבל ישועות ורחמים על כל השנה כולה, שיהיה שנה טובה ומתוקה, כי באמת זה ענין של '**ראש השנה**'!

שעם ישראל יקבלו את כל הישועות, ואומות העולם יתבטלו ויהרסו לגמרי! שכל הנשק שלהם יתפוצץ בפנים שלהם, והם יחזרו לתוך האדמה בעזרת ה', ועם ישראל יעלו מעלה מעלה, יהיו ישועות לעם ישראל ברוחניות בגשמיות, ובקרוב יבוא משיח צדקנו ויהיה הגאולה השלימה!

breslev.shely@gmail.com

שידור השיעור השבועי מתקיים מדי שבוע:

בני ברק
ביהמ"ד 'היכל הקודש' - ברסלב'
רח' יהודה מחשוני 32
ביום ב' בשעה 21:30

נתיבות
ביהמ"ד 'היכל הקודש' - ברסלב'
רח' הפלמ"ח 9
ביום ה' בשעה 21:00

בית אל
ישיבת תפארת בניהו
- היכל הקודש
ביום ה' בשעה 21:00